

HÍREK, BESZÁMOLÓK

2007–2008–2009: MAGYAR GEOFIZIKAI ÉVFORDULÓK — NEMZETKÖZI GEOFIZIKAI ÉVEK

A Nemzetközi Geofizikai Év 50. évfordulója

(a bűvös „IGY+50”) közeledtével a sok versengő elképzelés közül négy tudományos-ismeretterjesztő kezdeményezés jutott el a megvalósulásig: a *Nemzetközi Sarki Év*

(www.ipy.org)

a *Nemzetközi Heliofizikai Év* (www.ihy2007.org)

az *Elektronikus Geofizikai Év* (www.egy.org)

és a *Föld Bolygó Nemzetközi Éve*

(www.yearofplanetearth.org, a magyar webhely pedig

www.ggki.hu/planet_earth)

Az első három elég specifikus, míg a negyedik — a *Föld Bolygó Nemzetközi Éve* — egy általános földtudományi programsorozatot takar *Earth Sciences for Society* (magyar és több más országbeli változatban: *Földtudományok az emberiségért*) alcímmel. A *Föld Bolygó Nemzetközi Éve* az IUGS (*International Union of Geological Sciences*, a geológusok *Nemzetközi Földtudományi Uniója*) és az UNESCO kezdeményezése volt, amely a *Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Unió* (IUGG, *International Union of Geodesy and Geophysics*) együttműködési készségének köszönhetően kerülhetett N° 1. pozícióba.

Magyarországon a programsorozat ismeretterjesztő oldala került előtérbe, és — számottevő állami támogatás híján — ennek is a geológusok és geofizikusok önerejéből kell megvalósulnia.

A programsorozat részét jelentették az ELGI 100 éves évfordulójához, és azt megelőzően a nagyeceni obszervatórium 50 éves születésnapjához is csatlakozó ismeretterjesztő bemutatók. Az ELGI 2007. november 8–9-i tudományos-ismeretterjesztő programja a Földév célkitűzéseit illetően példamutató telitalálat volt!

A 2007–2009 közötti ismeretterjesztő (és esetleg tudományos) programjainkat mi, geofizikusok is szervezhetjük nyugodtan a Föld Bolygó Nemzetközi Éve égisze alatt. Ezáltal alakulhat ki ugyanis az a szinergikus hatás, amely végül képes eljuttatni a földtudományok nélkülözhetetlenségének üzenetét a társadalom minden rétegébe.

Minden intézményben érdemes szervezni ilyen alkalmakat — legközelebb talán 2008 áprilisában, a Magyar Természettudományi Múzeumban tervezett nagyszabású hazai nyitórendezvényhez kapcsolódóan.

Szarka László

Appendix:

A Föld Bolygó Nemzetközi Éve hazai rendezvényeinek gondozására a Magyar Tudományos Akadémia és az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága felállított egy koordináló bizottságot (az ún. FÖLDÉV Magyar Nemzeti Bizottságot), amelynek elnöke dr. BREZSNYÁNSZKY Károly, titkára dr. SZARKA László, kincstárnoka dr. HAAS János. E testület tevékenységéről, a FÖLDÉV eddigi magyarországi rendezvényeiről és a csatlakozási lehetőségekről további információt a www.ggki.hu/planet_earth webcímen lehet találni.

50 ÉVES A NAGYECENKI GEOFIZIKAI OBSZERVATÓRIUM

A nagyeceni MTA Széchenyi István Geofizikai Obszervatórium — a soproni MTA Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézet elektromágneses obszervatóriuma — 1957-ben, a Nemzetközi Geofizikai Év kezdetére jött létre. Az obszervatórium 50. születésnapját 2007. szeptember 21-én — a névadó gróf SZÉCHENYI István születésének napján — nagyszerű időben és jó hangulatban több mint száz résztvevő ünnepelte.

A nagyeceni geofizikai obszervatórium a Föld belső működéséről és a Föld körüli térség változásairól folyamatosan szolgáltat „geokörnyezeti monitorozásnak” tekinthető adatokat. Három generációt átfogó kutatói-technikusi gárdájának köszönhetően ma már Európa egyik legszéleskörűbb elektromágneses obszervatóriumának számít.

Az obszervatóriumi évfordulós események Sopronban szeptember 19-én akadémiai osztályüléssel, székfoglalóval

Az obszervatóriumi ünnepség résztvevőinek egy csoportja (előtérben: a VEAB képviselőjében érkezett MARKÓ László akadémikus és az MTA Titkárság Kutatóintézeti Főosztályának megbízott vezetője, BANCZEROWSKI Januszné. Mögöttük: a vándorgyűlésről érkezettek, illetve az MTA GGKI munkatársai)

MÁRCZ Győző technikus visszaemlékezése, kezében a kapott oklevéllel. (Emléklapot kapott még: PONGRÁCZ János, GAYER Ferenc, HORVÁTH János és TURI János. MÁRCZ Győző mögött: WESZTERGOM Viktor, az obszervatórium vezetője, SZARKA László geofizikai főosztályvezető és SÁTORI Gabriella osztályvezető)

KUBIK Anna Széchenyi Naplójából az 1847. április 25-i bejegyzést olvassa: „Cenkre utazom. Igen csinos ... ám luxus kiadások, melyek nem gyümölcsöznek – nem is igazi élvezet”. SZÉCHENYI bizonyára nem az Obszervatóriumra gondolt – tette hozzá a művésznő

és tudományos bizottsági üléssel kezdődtek. Az obszervatóriumot bemutató előadások helyet kaptak a Magyarhoni Földtani Társulat és a Magyar Geofizikusok Egyesülete szeptember 20–21-i soproni vándorgyűlésének plenáris programjában is. Szeptember 21-én kora délután a vándorgyűlés résztvevői felavattak Sopronban egy emléktáblát

(amely egy hazai „földismeai bányász” egyesület létrehozását szorgalmazó, 160 évvel ezelőtti kezdeményezésnek állít emléket), majd az obszervatóriumban egy különleges program részesei lehettek: megnézhatték a műszereket, meghallgathatták nagycenki iskolások megemlékezését gróf SZÉCHENYI Istvánról, elgondolkothattak a KUBIK Anna színésznő által tolmácsolt Széchenyi-

idézetek, majd a Soproni Hegyközség elnökének jóvoltából a legkiválóbb soproni borokat ízlelgethették. Az MTA GGKI dolgozó a késő éjszakába nyúló összefüggés telen gulyásról, grillről és kékfrankosról is gondoskodtak. Az intézet mai munkatársai emléklapot nyújtottak át (még a plenáris ülésen) dr. BENCZE Pálnak, az obszervatórium első vezetőjének, és azoknak a nyugdíjazott technikusoknak, akik több évtizeden keresztül folyamatosan gondoskodtak az obszervatórium zavartalan működéséről.

A hazai és külföldi vendégek e napon (egészen másnap hajnalig) nemcsak az 50 éves obszervatóriumra (alapítójának és működtetőinek egészségére), hanem négy évszázad eseményeire is koccinthatnak: SZÉCHENYI 1791-es születésnapjára, az 1847-es soproni „földismész”-javaslatra, az 1957–58-as Nemzetközi Geofizikai Évre, valamint annak 50. évfordulója alkalmából 2007-ben indított világméretű földtudományi kezdeményezések (köztük a Föld Bolygó Nemzetközi Éve) sikerére.

Szarka László

EREDMÉNYHIRDETÉS

Az angol–magyar elektronikus geofizikai alapszótár bővítésére és javítására a Magyar Geofizika 48. évfolyam 1. számában meghirdetett versenyfelhívás eredményhirdetése

A kiírásra (a beérkezés sorrendjében): VERŐ László, SALAMON Batur és KAKAS Kristóf küldött be pályázatot. A szerkesztőbizottság döntésének, és a díjazás elosztásának objektivitása érdekében statisztikát készítettünk a nehezen összehasonlítható teljesítményekről. Eszerint VERŐ László 259 új kifejezésre tett javaslatot, de se a definíciókra, se a közölt magyar kifejezésekre nem javasolt módosítást. SALAMON Batur 39 új szóra tett javaslatot és 91 esetben pótolta a hiányzó magyar kifejezést, ill. javította a nem megfelelőt. Ezen túlmenően igen sok helyen pontosította a definíciót. KAKAS Kristóf új szót egyáltalán nem javasolt, a magyar kifejezések módosítására tett javaslataiból kb. 25–30-at talált elfogadhatónak a szerkesztőbizottság (néhányat az eredeti megtartása mellett második lehetséges kifejezésként).

A fentiek alapján a szerkesztőbizottság döntése:

— az 1. díj nyertese VERŐ László	100 000 Ft,
— a 2. díj nyertese SALAMON Batur	80 000 Ft,
— a 3. díj nyertese KAKAS Kristóf	20 000 Ft.

A szótáron jelenleg a magyar nyelvi lektor dolgozik, hogy a nyelvtani és helyesírási szabályok érvényesítésével elősegítsük a helyes szaknyelv kialakulását. A munka jelen fázisa 2008 első felében befejeződik. A kiegészített, javított szótárat a www.mageof.hu, illetve a www.elgi.hu honlapon szabadon elérhetővé tesszük. Ezután sem tekintjük lezártnak a szótárt, hiszen a szaknyelv — ugyanúgy, mint a köznyelv — élő, állandóan változó, újabb és újabb fogalmakkal gyarapodó organizmus. Örömmel fogadunk minden javaslatot tagtársainktól (az amega@elgi.hu címen), bármikor, bármely témához kapcsolódóan vetik fel. A szótár karbantartása, fejlesztése a tervek szerint az ELGI Térképészeti Főosztályán 2008-ban, az első változat lezárása után is folytatódik.

Reméljük, hogy a szótárt hasznosnak fogják találni, és örömmel alkalmazzák munkájuk során. Ehhez kívánunk

Jó szerencsét!

Budapest, 2007. november 25.

Kilényi Éva
a szerkesztőbizottság elnöke

Gombár László
az MGE elnöke

Rendezvénynaplár

2008. február		
2008. február 28.	Szemelvények az Eötvös Loránd Geofizikai Intézet kiemelkedő tudományos eredményeiből (tudományos ülés nemzetközi résztvevőkkel)	Budapest, ELGI
2008. március		
2008. március 3–6.	A Német Geofizikai Társaság 68. konferenciája (www.geophysik.tu-freiberg.de/dgg2008)	Freiberg, Németország
2008. március 28–29.	Ifjú Szakemberek 37. Ankétja MFT–MGE közös rendezvény (www.isza.hu)	Baja, Hotel Duna
(időpont később)	Inverziós Ankét	Miskolc, ME
2008. április		
2008. április 13–18.	EGU European Geosciences Union, 2008. évi közgyűlés (meetings.copernicus.org/egu2008)	Bécs, Ausztria
2008. június		
2008. június 9–12.	EAGE, 70. évi konferencia és műszerkiállítás (www.eage.org)	Róma, Olaszország
2008. augusztus		
2008. augusztus 20–24.	HUNGEO-2008: a magyar földtudományi szakemberek IX. világtalálkozója	Budapest, ELTE
2008. szeptember		
2008. szeptember 15–17.	Near Surface 2008 – 14th European Meeting of Environmental and Engineering Geophysics, EAGE – NSGD (www.eage.org)	Krakkó, Lengyelország
2008. szeptember 29–30.	Nemzetközi konferencia a szén-dioxid földtani környezetbe való eltemetéséről	Budapest, MTA székház
2009		
2009. június 8–11.	EAGE, 71. évi konferencia és műszerkiállítás (www.eage.org)	Amszterdam, Hollandia
2009. augusztus 23–30.	IAGA kongresszus (www.ggki.hu)	Sopron

MGE: Magyar Geofizikusok Egyesülete; MFT: Magyarhoni Földtani Társulat; GGKI: MTA Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézet, Sopron; EAGE: European Association of Geoscientists and Engineers; NSGD: EAGE Near Surface Geoscience Division; IAGA: International Association of Geomagnetism and Aeronomy; EGU: European Geosciences Union.

További részletek, referenciák a honlapról érhetők el (www.mageof.hu).

Kakas Kristóf